

Datum van inontvangstneming : 29/01/2019

Geanonimiseerde versie

Vertaling

C-786/18 – 1

Zaak C-786/18

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

14 december 2018

Verwijzende rechter:

Bundesgerichtshof (Duitsland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

31 oktober 2018

Verweerster en verzoekster tot „Revision“:

ratiopharm GmbH

Verzoekster en verweerster in „Revision“:

Novartis Consumer Health GmbH

BUNDESGERICHTSHOF

BESLISSING

[OMISSIS]

In de zaak

ratiopharm GmbH, [OMISSIS] Ulm,

verweerster en verzoekster tot „Revision“,

[OMISSIS]

tegen

Novartis Consumer Health GmbH, [OMISSIS] München,

NL

verzoekster en verweerster in „Revision”,

[OMISSIS] [Or. 2]

heeft de eerste Zivilsenat (burgerlijke kamer) van het Bundesgerichtshof (hoogste federale rechter in burgerlijke en strafzaken, Duitsland) [OMISSIS]

beslist:

- I. De behandeling van de zaak wordt geschorst.
- II. Het Hof van Justitie van de Europese Unie wordt verzocht om een prejudiciële beslissing over de uitlegging van artikel 96 van richtlijn 2001/83/EG van het Europees Parlement en de Raad van 6 november 2001 tot vaststelling van een communautair wetboek betreffende geneesmiddelen voor menselijk gebruik (PB 2001, L 311, blz. 67), zoals laatstelijk gewijzigd bij verordening (EU) 2017/745 (PB 2017, L 117, blz. 1). Daartoe worden de volgende vragen aan het Hof voorgelegd:
  1. Moet artikel 96, lid 1, van richtlijn 2001/83/EG aldus worden uitgelegd dat farmaceutische ondernemingen ook aan apothekers gratis medicinale eindproducten mogen verstrekken, indien de verpakking daarvan is voorzien van de vermelding „voor demonstratiedoeleinden”, de medicinale producten bedoeld zijn om door de apotheker te worden getest, er geen risico van (ongepende) doorgifte aan de eindverbruiker bestaat en is voldaan aan de overige voorwaarden voor verstrekking van artikel 96, lid 1, onder a) tot en met d), en onder f) en g), van deze richtlijn?
  2. Indien vraag 1 bevestigend wordt beantwoord: is het krachtens artikel 96, lid 2, van richtlijn 2001/83/EG geoorloofd dat een nationale bepaling als die van § 47, lid 3, van het Arzneimittelgesetz aldus wordt uitgelegd dat farmaceutische ondernemingen geen gratis medicinale eindproducten aan apothekers mogen verstrekken indien de verpakking daarvan is voorzien van de vermelding „voor demonstratiedoeleinden”, de medicinale producten bedoeld zijn om door de apotheker te worden getest, er geen risico van (ongepende) doorgifte aan de eindverbruiker bestaat en is voldaan aan de overige voorwaarden voor verstrekking van artikel 96, lid 1, onder a) tot en met d), en onder f) en g), van deze richtlijn en van § 47, lid 4, van het Arzneimittelgesetz? [Or. 3]

Motivering

- 1 I. Verzoekster produceert en verkoopt het geneesmiddel „Voltaren Schmerzgel” (pijnverlichtende Voltaren-gel), dat de werkzame stof „diclofenac” bevat. Verweerster verkoopt het receptplichtige geneesmiddel „Diclo-ratiopharm-Schmerzgel” (pijnverlichtende Diclo-ratiopharm-gel) tegen een verkoopprijs in apotheken van 9,97 EUR. In 2013 hebben vertegenwoordigers van verweerster verkoopverpakkingen van dit geneesmiddel in groottecategorie N2 (100 g) kosteloos aan apotheken verstrekt. Deze verpakkingen waren voorzien van de vermelding „zu Demonstrationszwecken” („voor demonstratiedoeleinden”), zoals hieronder weergegeven.

- 2 Verzoekster beschouwt dit als een schending van de bepaling van § 47, lid 3, van het Arzneimittelgesetz (wet inzake geneesmiddelen; hierna: „AMG”), krachtens welke de verstrekking van monsters van medicinale eindproducten aan apotheken verboden is. Bovendien is er volgens verzoekster sprake van een onrechtmatige toekenning van publicitaire geschenken overeenkomstig § 7, lid 1, van het Heilmittelwerbegesetz (wet betreffende geneesmiddelenreclame; hierna: „HWG”).
- 3 Voor zover relevant voor de procedure in „Revision” heeft het Landgericht (rechter in eerste aanleg, Duitsland) verweerster gelast zich op straffe van disciplinaire maatregelen ervan te onthouden

in het economisch verkeer voor mededingingsdoeleinden het geneesmiddel Diclo-ratiopharm-Schmerzgel in verpakkingsgrootte N2 met de vermelding „voor demonstratiedoeleinden” kosteloos aan apothekers te verstrekken en/of te laten verstrekken. **[Or. 4]**

- 4 Het hoger beroep van verweerster tegen deze beslissing is verworpen [OMISSIS]. In de procedure in „Revision”, die door de rechter in tweede aanleg is toegestaan, handhaaft verweerster haar conclusie tot afwijzing van de vordering.
- 5 II. Het slagen van de „Revision” hangt af van de vraag of de bepaling van § 47, lid 3, AMG de kosteloze verstrekking van geneesmiddelen voor demonstratiedoeleinden aan apotheken al dan niet verbiedt. Het antwoord op deze vraag hangt op zijn beurt af van de uitlegging van artikel 96, leden 1 en 2, van richtlijn 2001/83/EG tot vaststelling van een communautair wetboek betreffende geneesmiddelen voor menselijk gebruik. Alvorens op het beroep in „Revision” te beslissen dient derhalve de behandeling van de zaak te worden geschorst en het

Hof van Justitie van de Europese Unie krachtens artikel 267, eerste alinea, onder b), en derde alinea, VWEU te worden verzocht om een prejudiciële beslissing.

- 6 1. De rechter in tweede aanleg heeft geoordeeld dat de stakingsvordering overeenkomstig § 8, lid 1, en § 3, lid 1, van het Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (wet tegen de oneerlijke mededinging; hierna: „UWG”), § 4, punt 11, UWG (oude versie) en § 3a UWG, gelezen in samenhang met § 47, lid 3, AMG gerechtvaardigd was. Hij heeft hiervoor de hiernavolgende motivering aangevoerd.
- 7 De bepaling van § 47, lid 3, AMG verbiedt farmaceutische ondernemingen monsters van medicinale eindproducten aan apotheken te verstrekken. Deze bepaling bevat een uitputtende opsomming van de personen aan wie monsters van medicinale eindproducten mogen worden verstrekt. Apotheken worden daarin niet genoemd. Het stelsel van de wet vereist geen afwijkende beoordeling. Volgens de algemene bepaling van § 47, lid 1, AMG mogen geneesmiddelen inderdaad alleen in de apotheek aan de eindverbruiker worden verstrekt. § 47, lid 3, AMG is evenwel een bijzondere bepaling voor de verstrekking van monsters van medicinale eindproducten. De zin en het doel van deze bepaling, alsmede de uitlegging ervan in overeenstemming met het Unierecht, staan evenmin aan het verbod in de weg. Volgens artikel 96, lid 1, van richtlijn 2001/83/EG mogen gratis monsters slechts bij wijze van uitzondering en onder bepaalde voorwaarden worden verstrekt aan [Or. 5] personen die gerechtigd zijn om geneesmiddelen voor te schrijven, dat wil zeggen aan artsen. Zelfs in de veronderstelling dat de verstrekking aan apothekers daardoor noch toegestaan noch verboden wordt, laat artikel 96, lid 2, van richtlijn 2001/83/EG ruimte voor strengere bepalingen in het nationale recht. De bepaling van § 47, lid 3, AMG dient als een dergelijke strengere bepaling te worden beschouwd. Aan die conclusie wordt niet afgedaan door het feit dat in overweging 51 van richtlijn 2001/83/EG, die betrekking heeft op de verstrekking van gratis monsters van geneesmiddelen, naast personen die gemachtigd zijn geneesmiddelen voor te schrijven ook personen worden genoemd die gemachtigd zijn geneesmiddelen af te leveren.
- 8 Aan een verbod krachtens § 47, lid 3, AMG wordt in het hoofdgeding niet afgedaan door het feit dat de geneesmiddelverpakkingen niet waren voorzien van de vermelding „monster - mag niet worden verkocht” maar van de vermelding „voor demonstratiedoeleinden”. Bovendien is het irrelevant dat de verstrekking door verweerster bedoeld was om de geneesmiddelen door de apotheker te laten testen en dat er geen reëel risico van (ongeopende) doorgifte aan de eindverbruiker bestond. Het speelt geen rol of het enige doel erin bestond de apotheker in staat te stellen de geur en de consistentie van de pijnverlichtende gel op zijn (eigen) huid na te gaan of deze eigenschappen te demonstreren, zoals verweerster beweert.
- 9 2. De gegrondheid van de onderhavige stakingsvordering vloeit mogelijk voort uit § 8, lid 1, en § 3, lid 1, UWG, jns. de bepalingen inzake inbreuken op de eerlijke

handelspraktijken zoals neergelegd in § 3a UWG en § 4, punt 11, UWG (oude versie), jo. § 47, lid 3, AMG (zie II 2 a). Bij de toepassing van deze bepaling rijzen vragen met betrekking tot de uitlegging van het Unierecht (zie II 2 b). Deze vragen zijn relevant voor de te geven beslissing, aangezien de stakingsvordering niet gebaseerd is op een schending van het verbod op publicitaire geschenken overeenkomstig § 7, lid 1, HWG (zie II 2 c). **[Or. 6]**

- 10 a) Gelet op de vastgestelde inbreuken is voldaan aan de algemene voorwaarden voor een stakingsvordering in de zin van het mededingingsrecht [§ 8, lid 1, § 3, lid 1, § 3a UWG, § 4, punt 11, UWG (oude versie)]. [uitwerking]
- 11 [OMISSIS] **[Or. 7]** [OMISSIS].
- 12 b) De gegrondheid van de vordering hangt af van de uitlegging van § 47, lid 3, AMG in het licht van de bepalingen van richtlijn 2001/83/EG. Daarbij rijzen vragen over de uitlegging van artikel 96, leden 1 en 2, van richtlijn 2001/83/EG.
- 13 aa) Volgens § 47, lid 3, eerste volzin, AMG mogen farmaceutische ondernemingen monsters van een medicinaal eindproduct verstrekken of laten verstrekken aan artsen, tandartsen en dierenartsen (punt 1), aan andere personen die beroepshalve de geneeskunde of de tandheelkunde beoefenen, mits het niet om receptplichtige geneesmiddelen gaat (punt 2), alsmede aan opleidingsinstellingen voor medische beroepen (punt 3). Daarnaast moet zijn voldaan aan de overige eisen van § 47, lid 4, AMG.
- 14 bb) De rechter in tweede aanleg heeft niet vastgesteld dat niet is voldaan aan de overige voorwaarden voor de verstrekking van monsters zoals neergelegd in § 47, lid 4, AMG. In het hoofdgeding is het derhalve de vraag of de bepaling van § 47, lid 3, AMG een wettelijk verbod voor farmaceutische ondernemingen bevat om kosteloos verpakkingen van medicinale eindproducten aan apotheken te verstrekken. Dit is onderwerp van discussie.
- 15 (1) Het meest voorkomende standpunt is dat de verstrekking van monsters van geneesmiddelen uitputtend geregeld is in § 47, lid 3, AMG en dat dergelijke monsters derhalve alleen mogen worden verstrekt aan de daarin genoemde personen en instanties; een verstrekking aan apothekers, die niet in deze bepaling worden genoemd, is derhalve verboden. [OMISSIS] **[Or. 8]** [OMISSIS].
- 16 Volgens dit standpunt blijkt dit uit de bewoordingen van de bepaling, waarin concreet de personen en instanties worden genoemd aan wie monsters van een medicinaal eindproduct mogen worden verstrekt. A contrario betekent dit dat er geen medicinale eindproducten mogen worden verstrekt aan personen die daarin niet worden vermeld, zoals apothekers [OMISSIS].
- 17 Daartegen kan niet met vrucht worden aangevoerd dat farmaceutische ondernemingen krachtens artikel 47, lid 1, AMG sowieso geneesmiddelen aan apothekers mogen verstrekken en dat daaruit reeds het recht van de verstrekking van gratis monsters van geneesmiddelen voortvloeit. Volgens deze opvatting zijn

gratis monsters van geneesmiddelen speciale geneesmiddelverpakkingen die niet onder de algemene bepalingen van § 47, lid 1, AMG vallen maar uitsluitend onder de bijzondere bepalingen van § 47, lid 3, AMG [OMISSIS].

- 18 Bovendien is het niet nodig om door de verstrekking van gratis verpakkingen informatie over het geneesmiddel aan apothekers te verstrekken en zodoende bij te dragen tot de verlening van deskundig advies aan de patiënt. Apothekers kunnen immers informatie verkrijgen uit de voor verkoop bestemde goederen waarover zij beschikken [OMISSIS]. **[Or. 9]**
- 19 (2) Volgens een andere opvatting bevat § 47, lid 3, AMG geen verbod op de verstrekking van gratis verpakkingen van medicinale eindproducten aan apothekers [OMISSIS].
- 20 Volgens deze opvatting bevatten de bewoordingen van § 47, lid 3, AMG geen verbod op de verstrekking van dergelijke verpakkingen aan apothekers. Het feit dat apothekers in die bepaling niet als gemachtigde personen worden genoemd, is irrelevant. In tegenstelling tot wat geldt voor artsen is er geen sprake van een verbod voor farmaceutische ondernemingen om geneesmiddelen aan apothekers te verstrekken. De verstrekking van geneesmiddelen aan apothekers is krachtens § 47, lid 1, AMG immers in beginsel geoorloofd. In tegenstelling tot artsen hoeft de wetgever apothekers derhalve niet op te nemen in de uitzonderingsbepaling van § 47, lid 3, AMG [OMISSIS].
- 21 Bovendien is een verschillende behandeling van artsen en apothekers volgens deze opvatting niet geoorloofd. Zowel artsen als apothekers moeten kosteloos informatie over nieuwe geneesmiddelen kunnen verkrijgen en het gebruik daarvan aan klanten kunnen demonstreren [OMISSIS]. Het zou objectief niet gerechtvaardigd zijn dat artsen gratis monsters kunnen verkrijgen maar apothekers moeten betalen voor geneesmiddelen voor demonstratiedoeleinden. Dat zou in strijd zijn met de vrijheid van beroepsuitoefening en het gelijkheidsbeginsel [OMISSIS].
- 22 cc) Wat de gegrondheid van de vordering betreft, is een antwoord nodig op de vraag of artikel 96, lid 1, van richtlijn 2001/83/EG aldus moet worden uitgelegd dat farmaceutische ondernemingen gratis medicinale eindproducten aan apothekers mogen verstrekken indien de verpakking daarvan is voorzien van de vermelding „voor demonstratiedoeleinden”, de geneesmiddelen bedoeld zijn om te worden getest door de **[Or. 10]** apotheker en er geen risico van (ongeopende) doorgifte aan de eindverbruiker bestaat, mits – wat bij gebreke van een andersluidende beslissing van de rechter in tweede aanleg in het hoofdgeding moet worden aangenomen – is voldaan aan de overige voorwaarden voor verstrekking als bedoeld in artikel 96, lid 1, onder a) tot en met d), en onder f) en g), van deze richtlijn.
- 23 (1) In overeenstemming met het Unierecht moet de bepaling van § 47, lid 3, AMG worden uitgelegd in het licht van artikel 96 van richtlijn 2001/83/EG.

- 24 Richtlijn 2001/83/EG heeft een volledige harmonisatie op het gebied van reclame voor geneesmiddelen doorgevoerd (zie arrest van 8 november 2007, Gintec, C-374/05, EU:C:2007:654, punt 39; [OMISSIS]). Volgens artikel 96 van richtlijn 2001/83/EG zijn de criteria van deze richtlijn ook van toepassing op de verstrekking van gratis geneesmiddelen voor verkoopbevorderende doeleinden door de farmaceutische industrie aan beroepsbeoefenaren. Evenals het verbod op de toekenning van voordelen van artikel 94, leden 1 en 3, van richtlijn 2001/83/EG zijn de bepalingen van artikel 96 van deze richtlijn bedoeld om verkoopbevorderende praktijken te voorkomen voor zover deze de beroepsbeoefenaren in de gezondheidssector ertoe kunnen aanzetten bij het voorschrijven of afleveren van geneesmiddelen een economisch belang te laten meewegen (zie met betrekking tot artikel 94 van richtlijn 2001/83/EG arrest van 22 april 2010, Association of the British Pharmaceutical Industry, C-62/09, EU:C:2010:219 [OMISSIS]). De bepaling van artikel 47, lid 3, AMG is bedoeld ter omzetting van artikel 96, lid 1, van richtlijn 2001/83/EG in het Duitse recht [OMISSIS]. **[Or. 11]**
- 25 (2) Volgens artikel 96, lid 1, van richtlijn 2001/83/EG mogen gratis monsters alleen bij uitzondering en onder de voorwaarden onder a) tot en met g) daarvan worden verstrekt aan personen die gerechtigd zijn om geneesmiddelen voor te schrijven.
- 26 (3) Voor de uitlegging van § 47, lid 3, AMG in overeenstemming met het Unierecht leiden de in de bewoordingen van deze bepaling aangegeven beperking van de kring van personen tot personen die gerechtigd zijn om geneesmiddelen voor te schrijven en de uitdrukking „bij uitzondering” tot de conclusie dat farmaceutische ondernemingen alleen gratis monsters van geneesmiddelen mogen verstrekken aan personen die gerechtigd zijn om geneesmiddelen voor te schrijven, zoals artsen, maar niet aan apothekers, die alleen gerechtigd zijn om geneesmiddelen af te leveren. [OMISSIS]. Dit is des te meer het geval omdat de andere taalversies van de richtlijn, nog ondubbelzinniger dan de Duitse versie, aangeven dat monsters „alleen” aan artsen mogen worden verstrekt. [OMISSIS].
- 27 (4) Daartegen wordt aangevoerd dat de bewoordingen van artikel 96 van richtlijn 2001/83/EG slechts de voorwaarden aangeven waaronder monsters aan artsen mogen worden verstrekt, maar geen verbod voor andere beroepsgroepen, zoals apothekers, bevatten [OMISSIS]. Bovendien is de regeling van artikel 96 van richtlijn 2001/83/EG beperkt tot bepaalde soorten geneesmiddelen, namelijk tot die welke overeenkomstig punt e) van deze bepaling zijn voorzien van de vermelding „gratis medisch monster - mag niet worden verkocht”. De kosteloze verstrekking van een geneesmiddel aan apotheken voor demonstratiedoeleinden valt niet onder het begrip „gratis medisch monster” in de zin van artikel 96 van richtlijn 2001/83/EG [OMISSIS]. Apothekers kunnen immers **[Or. 12]** hoe dan ook geneesmiddelen in iedere vorm verkrijgen [OMISSIS].
- 28 Mogelijk pleit overweging 51 van de richtlijn voor een dergelijke uitlegging. Volgens deze overweging mogen er, mits aan bepaalde beperkende voorwaarden

is voldaan, gratis monsters van geneesmiddelen worden verstrekt aan personen die gemachtigd zijn geneesmiddelen voor te schrijven „of af te leveren” teneinde hen in staat te stellen met nieuwe geneesmiddelen vertrouwd te geraken en ervaring met het gebruik ervan te verkrijgen. Dit leidt tot de conclusie dat de bepalingen van deze richtlijn de levering van gratis monsters voor testdoeleinden aan apothekers, als tot aflevering van geneesmiddelen gemachtigde personen, niet verbieden [OMISSIS]. Volgens artikel 88, lid 6, en overweging 46 van de richtlijn is het alleen verboden om voor verkoopbevorderende doeleinden rechtstreeks geneesmiddelen aan het publiek uit te delen [OMISSIS].

- 29 Een uitlegging van artikel 96 van richtlijn 2001/83/EG in de zin van een verbod op de verstrekking van gratis geneesmiddelen voor testdoeleinden aan apothekers, wordt mogelijk ook uitgesloten door het feit dat niet alleen artsen maar ook apothekers, die net als artsen verplicht zijn om patiënten advies te verstrekken, er een beschermenswaardig belang bij hebben om met het oog op het veilige gebruik ervan vertrouwd te geraken met nieuwe geneesmiddelen en ervaring met het gebruik ervan te verkrijgen, zoals de Uniewetgever in beginsel aangeeft in overweging 51 [OMISSIS]. **[Or. 13]**
- 30 Tegen deze achtergrond zou de vaststelling van een verbod dat zich uitstrekt tot een kosteloze verstrekking aan apothekers volgens artikel 96 van richtlijn 2001/83/EG kunnen leiden tot een onevenredige beperking van het recht op vrije beroepsuitoefening van farmaceutische ondernemingen en apothekers, van de vrijheid van ondernemerschap in de zin van artikel 15, lid 1, en artikel 16 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en van de vrijheid van beroep in de zin van artikel 12, lid 1, tweede volzin, van de Duitse grondwet, alsmede tot een zakelijk niet gerechtvaardigde ongelijke behandeling van artsen en apothekers in de zin van artikel 20 van het Handvest van de grondrechten en artikel 3, lid 1, van de Duitse grondwet [OMISSIS].
- 31 Mogelijk is dit hoe dan ook het geval omdat het in het hoofdgeding gaat om medicinale eindproducten waarvan de verpakking is voorzien van de vermelding „voor demonstratiedoeleinden”, welke bedoeld zijn om de apotheker de kans te bieden de geur en de consistentie ervan te testen en die geen risico van (ongeopende) doorgifte aan de eindverbruiker inhouden. Verweerster heeft aangevoerd dat zij de litigieuze verpakkingen kosteloos aan apotheken heeft verstrekt nadat verschillende apothekers het voorgaande product hadden bekritiseerd vanwege de geur en de slechte distributie van de gel. De rechter in tweede aanleg is niet tot andere bevindingen gekomen. Derhalve moet in het hoofdgeding worden uitgegaan van het doel dat door verweerster is aangehaald.
- 32 (5) Voorts wordt betoogd dat de vaststelling van een verbod op de verstrekking van gratis geneesmiddelen voor testdoeleinden aan apothekers in de zin van artikel 96 van richtlijn 2001/83/EG in strijd is met artikel 94, lid 4, van de richtlijn, waarin wordt bepaald dat het de lidstaten vrij staat om kortingen in natura mogelijk te maken. [OMISSIS]. **[Or. 14]**

- 33 dd) Indien wordt vastgesteld dat artikel 96, lid 1, van richtlijn 2001/83/EG geen verbod op de verstrekking van gratis monsters voor testdoeleinden aan apotheken bevat, hangt de gegrondheid van de vordering af van de vraag of artikel 96, lid 2, van deze richtlijn een nationale bepaling als die van § 47, lid 3, AMG mogelijk maakt, indien deze aldus wordt uitgelegd dat farmaceutische ondernemingen aan apothekers geen gratis medicinale eindproducten mogen verstrekken waarvan de verpakking is voorzien van de vermelding „voor demonstratiedoeleinden”, die dienen om de geur en de consistentie van het geneesmiddel door de apotheker te laten testen en die geen risico van (ongeoopende) doorgifte aan de eindverbruiker inhouden.
- 34 (1) Richtlijn 2001/83/EG heeft een volledige harmonisatie op het gebied van reclame voor geneesmiddelen doorgevoerd, waarbij de gevallen waarin de lidstaten bepalingen mogen vaststellen die van de regels van deze richtlijn afwijken, uitdrukkelijk zijn opgesomd (zie arrest Gintec, C-374/05, punt 39).
- 35 (2) Volgens artikel 96, lid 2, van richtlijn 2001/83/EG kunnen de lidstaten de verspreiding van monsters van bepaalde geneesmiddelen verder beperken dan is neergelegd in lid 1 van deze bepaling. De rechter in tweede aanleg is ervan uitgegaan dat de bepaling van § 47, lid 3, AMG op basis van deze uitdrukkelijke machtiging hoe dan ook in overeenstemming is met het Unierecht.
- 36 (3) Tegen een dergelijke uitlegging zou kunnen pleiten dat de bewoordingen van artikel 96, lid 2, van richtlijn 2001/83/EG verwijzen naar „bepaalde geneesmiddelen” en dat daarin dus een differentiatie volgens de aard van het geneesmiddel wordt gesuggereerd (bijvoorbeeld volgens de risicofactor of de wijze van toediening), terwijl het er in het hoofdgeding om gaat of de toelaatbaarheid van de verstrekking van een monster (van wat voor geneesmiddel ook) kan worden gedifferentieerd volgens bepaalde categorieën van ontvangers. Bovendien is een dergelijk onderscheid tussen **[Or. 15]** artsen en apothekers mogelijk in strijd met overweging 51 van de richtlijn. Ongeacht het soort geneesmiddel wordt met deze bepaling erkend dat zowel artsen als apothekers op basis van gratis monsters vertrouwd moeten kunnen geraken met nieuwe geneesmiddelen en ervaring met het gebruik ervan moeten kunnen verkrijgen.
- 37 c) De vragen over de uitlegging van artikel 96, leden 1 en 2, van richtlijn 2001/83/EG zijn relevant voor de te geven beslissing. De stakingsvordering is immers niet reeds gerechtvaardigd op grond van een schending van het verbod op de verstrekking van publicitaire geschenken door apothekers in de zin van § 7, lid 1, HWG. [uitwerking]
- 38 [OMISSIS]
- 39 [OMISSIS]
- 40 [OMISSIS] **[Or. 16]**
- 41 [OMISSIS]